

הסכם

בין מדינות EFTA ומדינת ישראל

מבוא

רפובליקת אוסטריה, רפובליקת פינלנד, רפובליקת איסלאנד, נסיכות ליכטנשטיין, ממלכת נורבגיה, ממלכת שבדיה, הקונפדרציה ההלנוטית (להלן מדינות אפטי"א (EFTA))

וכן

מדינת ישראל (להלן ישראל),

בהתייחסן לאמנה המכוננת את האגוד האירופי לסחר חופשי (EFTA),

בהתייחסן להסכמים בדבר סחר חופשי והמסמכים הנוגעים בדבר בין ישראל לשותפיה העיקריים לסחר,

בהתייחסן לשיתוף-פעולה שהתפתח לאור ההסכמים הנזכרים לעיל, וכן בין מדינות יחידות החברות באפטי"א לישראל,

בהצהירן על נכונותן לפעול במטרה לקדם את פיתוחו ההרמוני של סחרן ולהרחיב ולגוון את שיתוף-הפעולה ההדדי ביניהן בתחומים בעלי עניין משותף, לרבות תחומים שאינם מכוסים על-ידי הסכם זה, באופן שתוצרנה בדרך זו מסגרת וסביבה תומכות המושתתות על אי-שיוויון ועל אי-הפלייה.

בזכרון את העניין המשותף למדינות אפטי"א ולישראל בחיזוקה ההדדי של מערכת הסחר הרב-צדדית, ובהתחשב במעמדן כצדדים מתקשרים בהסכם הכללי על תעריפים וסחר (GATT), אשר הוראותיו ומסמכיו מהווים בסיס למדיניותן באשר לסחר חופשי,

בגומרון אומר לקבוע למטרה זו הוראות שתכליתן ביטולם ההדרגתי של מכשולים בפני הסחר בין מדינות אפטי"א לישראל בהתאם להוראות הסכם זה, במיוחד אלה הנוגעים לכינון אזורי סחר חופשי,

באשרן את רצונן המשותף בהשתתפותן האיתנה והנמשכת של מדינות אפטי"א ושל ישראל בתהליך ההשתלבות הכלכלית,

כשימון אל לבן כי אין בהוראה מהוראות הסכם זה שניתן לפרשה כפוטרת את המדינות שחן צדדים בהסכם זה (להלן הצדדים) מחובותיהן על-פי הסכמים בינלאומיים אחרים,

החליטו, בהתאם ליעדים אלה, לכרות הסכם כלהלן:

סעיף 1
יעדים

יעדי החסכם הם:

- א. לקדם, על-ידי ההחכת סחר חדדי, את פיתוחם והרמוני של קשרי כלכלה בין מדינות אפטי"א לבין ישראל;
- ב. לקבוע תנאי תחרות הוגנים לסחר בין מדינות אפטי"א לבין ישראל;
- ג. לתרום בדרך זו, על-ידי טילוקס של מחסומים בפני סחר, לפיתוח הרמוני של הסחר העולמי ולהרחבתו;
- ד. להגביר את שיתוף-הפעולה בין מדינות אפטי"א לבין ישראל.

סעיף 2

היקף

1. החסכם יחול על:

- א. מוצרים הכלולים בפרקים 25 עד 97 לשיטה מתואמת לתיאור מצרכים וקידולם, להוציא מוצרים מפורטים בניספח I;
 - ב. מוצרים המוזכרים בפרוטוקול אי, תוך התייחסות נאותה להסדרים המפורטים בפרוטוקול האמור;
 - ג. דגים ומוצרים ימיים אחרים כנקבע בניספח II;
- אשר מוצאם במדינה ממדינות אפטי"א או בישראל.

2. הוראות הנוגעות לסחר במוצרי חקלאות שאינם מכוסים על-ידי ס"ק 1 מובאות בסעיף 11.

3. הסכם זה חל על קשרי סחר בין כל אחת ממדינות אפטי"א מן הצד האחד לבין ישראל מן הצד האחר. הוא לא יחול על קשרי סחר בין מדינות אפטי"א, זולת אם נקבע אחרת בהסכם זה.

סעיף 3
כללי מקור

1. פרוטוקול ב' קובע כללי מקור ושיטות לשיתוף-פעולה מנהלי.

2. הצדדים ינקטו אמצעים נאותים, לרבות בדיקות סדירות וסידורים בנוגע לשיתוף-פעולה מנהלי, להבטיח כי הוראות סעיפים 4 עד 7, 12 ו-21 ייושמו באופן יעיל והרמוני, תוך התחשבות בצורך להקטין ככל האפשר דיקדוקי-גוהל המוטלים על הסחר ובצורך להשיג פתרונות המניחים את דעת הצדדים לקשיים הנובעים מהפעלת הוראות אלה.

סעיף 4

היטלי מכס על יבוא והיטלים שווי-ערך להיטלי מכס

1. לא ייקבע, בסחר שבין מדינות אפס"א לבין ישראל, היטל מכס חדש על יבוא או כל היטל שווה-ערך להיטל מכס.
2. עם כניסתו לתוקף של הסכם זה יבטלו מדינות אפס"א את כל היטלי המכס על יבוא וכל היטל שווה-ערך להיטל מכס, לגבי מוצרים שמוצאם בישראל.
3. עם כניסתו לתוקף של הסכם זה תבטל ישראל את כל היטלי המכס על יבוא וכל היטל שווה-ערך להיטל מכס לגבי מוצרים שמוצאם במדינה ממדינות אפס"א.

סעיף 5

היטלי מכס בעלי אופי פיסקלי

1. הוראות ס"ק 1 עד 3 לסעיף 4 יחולו גם על היטלי מכס בעלי אופי פיסקלי, למעט כאמור בפרוטוקול נ"ל.
2. הצדדים רשאים להחליף היטלי מכס בעלי אופי פיסקלי, או את המרכיב הפיסקלי של היטל מכס, במס פנימי.

סעיף 6

היטלי מכס על יצוא והיטלים שווי-ערך להיטלי מכס

1. לא ייקבע, בסחר שבין מדינות אפס"א וישראל, היטלי מכס חדש על יצוא או כל היטל שווה-ערך להיטל מכס.
2. עם כניסתו לתוקף של הסכם זה יבטלו מדינות אפס"א את כל היטלי המכס על יצוא וכל היטל שווה-ערך להיטל מכס, למעט כאמור בניספח זוז.

סעיף 7

מגבלות כמותיות ואמצעים שווי-ערך למגבלות כמותיות

1. לא תקבע, בסחר שבין מדינות אפס"א וישראל, מגבלה כמותית חדשה על יבוא או יצוא, או אמצעים שווי-ערך למגבלה כאמור.

2. עם כניסתו לתוקף של הסכם זה יבוטלו מגבלות כמותיות על יבוא ויצוא ואמצעים שווי-ערך למגבלות כמותיות, למעט כאמור בניספח IV.

3. למטרת הסכם זה, "מגבלות כמותיות ואמצעים שווי-ערך" - משמע איסורים או מגבלות על יבוא או על יצוא אל מדינה ממדינות אפס"א מישראל, או אל ישראל ממדינה ממדינות אפס"א המיושקים באמצעות מכסות, רשיונות יבוא או יצוא, או אמצעים מנהליים אחרים ועל-ידי דרישות המגבילות את הסחר.

סעיף 8

מניעים להטלת מגבלות שאינם כלכליים

הסכם זה אינו מונע איסורים או מגבלות על יבוא, יצוא או טובין במעבר, אשר מוצדקים מטעמים של מוסר ציבורי, מדיניות ציבורית או בטחון הציבור; שמירה על בריאות וחיי בני אדם, בעלי חיים וצמחים, ועל הסביבה; שמירה על אוצרות לאומיים בעלי ערך אומנותי, היסטורי או ארכיאולוגי; או השמירה על קניין רוחני. עם זאת, איסורים ומגבלות כאמור לא יהיו אמצעי להפליה שדירותרית או למגבלה מוסונית, בסחר בין מדינה ממדינות אפס"א לבין ישראל.

סעיף 9

מונופול ממלכתי

1. הצדדים יבטיחו כי מונופול ממלכתי בעל אופי מסחרי יותאם באופן שלא תהיה הפליה לגבי התנאים שעל-פיהם טובין מושגים ומשווקים בין אזרחי מדינות אפס"א לבין אזרחי ישראל.
2. הוראות סעיף זה יחולו על כל גוף אשר דרכו מפקחות רשויותיהם המוסמכות של הצדדים על היבוא או היצוא בין הצדדים, קובעות אותם או משפיעות עליהם באורח משמעותי, כדון או במעט, במישרין או בעקיפין. הוראות אלו יחולו גם על מונופולים המואצלים על ידי המדינה לגופים אחרים.

סעיף 10

תקנות טכניות

1. הצדדים מכירים בחשיבותם של תקנים בינלאומיים הרמוניים ותקנות טכניות בפיתוח הסחר.
2. הם מאשרים את דבר הצטרפותם להסכם גאט"ט (GATT) בדבר מחסומים טכניים לסחר ולנוהליו.

3. הצדדים רשאים, במסגרת הוועדה המשותפת, לערוך התייעצויות במקרה שצד אחד סבור כי צד אחר לא מילא אחרי התחייבויותיו בצורה משביעת רצון, ובמיוחד כאשר סבור צד אחד כי צד אחר נקט אמצעים העלולים ליצור, או יצרו, מכשול לסחר.
4. הצדדים מסכימים להתחיל בדיונים על אפשרויות להדק את שיתוף-הפעולה בתחום עריכת המבזונים והאימות, כאמצעי להקלה נוספת על הסחר.

סעיף 11

סחר במוצרים חקלאיים

1. הצדדים מכריזים על נכונותם לטפח, במידה שמדינותיהם החקלאיות מתירות זאת, פיתוח הרמוני של סחר במוצרים חקלאיים.
2. לתכלית זו כרתו כל מדינה ממדינות אפס"א בנפרד וישראל, הסכמים דו-צדדים הקובעים את האמצעים להקלת הסחר במוצרים חקלאיים.
3. הצדדים יחילו את תקנותיהם בתחום הווטרינארי, בריאות הצמחים וענייני בריאות באופן שאינו מפלה ולא ינהיגו אמצעים חדשים העלולים לשים מכשולים לסחר שלא לצורך.

סעיף 12

מיסוי פנימי

1. הצדדים יימנעו מכל אמצעי או נוהג בעל אופי פיסקלי היוצר, במישרין או בעקיפין, הפליה בין מוצרים שמוצאם במדינה ממדינות אפס"א לבין מוצרים דומים שמוצאם בישראל. 2. מוצרים מיוצאים אל שטח אחד הצדדים לא יוכלו להינות מהחזר של מיסוי פנימי העולה על שיעורו של המיסוי הישיר או העקיף שהוטל עליהם.

סעיף 13

תשלומים

1. תשלומים הנוגעים לסחר בין מדינה ממדינות אפס"א לבין ישראל והעברתם לשטח הצד שבו מתגורר הנושה - יהיו פטורים ממגבלות לסוגיהן.
2. הצדדים יימנעו מהטלת מגבלות בתחום החליפין או המנהלי לגבי מתן, החזר או קבלת אשראי לטווח קצר ובינוני, שמטרתו עסקאות שבהן נוסל תושב חלק.
3. ישראל שומרת לעצמה את הזכות להחיל מגבלות בתחום החליפין בזיקה למתן אשראי לטווח קצר ובינוני לקליטתו, בהיקף המותר לישראל בהתאם למעמדה על-פי ה-IMF, ובלבד שמגבלות אלה יופעלו באופן שאינו מפלה. מגבלות אלו יופעלו באופן שלא יפריעו להסכם אלא מעט ככל האפשר. ישראל תודיע לוועדה המשותפת בהקדם האפשרי על הנהגת אמצעים כאמור ועל שינויים הנובעים מכך.

סעיף 14

רכש ציבורי

1. הצדדים רואים את הליברליזציה היעילה בשווקי הרכשה הציבורי שלהם יעד בלתי-נפרד מהסכם זה.
2. החל מכניסתו לתוקף של הסכם זה, יתיר כל צדח לחברות הצד האחר גישה לנוהלי קבלת מכרזים בשווקי הרכש הציבורי על בסיס של הדדיות, בהתאם להסכם בדבר רכש ממשלתי מן ה-12 באפריל 1979, כפי שתוקן על-ידי פרוטוקול תיקונים מן ה-2 בפברואר 1987, עליו הוסכם כמשא ומתן בחסות ההסכם הכללי על תעריפים וסחר (GATT).
3. בהתחשב בכללים ובתקנות שעליהם הוסכם בתחום זה במסגרת גאט"ט (GATT) ועם ארצות שלישיות, מתעתדים הצדדים להרחיב את היקף ס"ק 2 לסעיף זה, לאחר כניסתו לתוקף של הסכם זה, בהתאם להוראות הבאות:
 - א. הצדדים מסכימים להוסיף ולהבטיח שקיפות יעילה וגישה חופשית, ושהצדדים לא יפלו בין ספקים בכוח. לשט ככך יתאימו הצדדים בהדרגה את הכללים, התנאים, הנהלים והנוהגים המנחים בהשתתפות בחוזים מוענקים בידי רשויות ומפעלים ציבוריים, ובידי מפעלים פרטיים שקיבלו זכויות מיוחדות או בלעדיות.
 - ב. הצדדים מסכימים להסמיך את הוועדה המשותפת להכריע, מהר ככל האפשר, בכל הנוגע לתנאים המעשיים, לרבות החיקף, לוח הזמנים והכללים להתאמה כאמור, תוך התחשבות בצורך לשמור על איזון מלא של זכויות וחובות בין הצדדים.
4. במועד האפשרי הקרוב ביותר לאחר כניסתו לתוקף של הסכם זה, תדון הוועדה המשותפת במטרה להגיע להסכם בדבר הרחבה הדרגתית של רשימת גופי הרכש שיש לכסותם באשר לרכישותיהם בתחומי הציוד והשירותים, מעל לסף של כל אחד מהם.

סעיף 15

הגנת קניין רוחני

1. הצדדים יעניקו ויבטיחו הגנה נאותה, יעילה ובלתי-מפלה לזכויות בקניין רוחני, כמוגדר בסעיף 1 לניספח V. הם יאמצו וינקטו אמצעים נאותים, יעילים ובלתי-מפלים לאכיפת זכויות כאמור כנגד הפרתן, ובפרט נגד מעשי זיוף וגזילה. התחייבויות מיוחדות של הצדדים יפורטו בניספח V.
2. הצדדים מסכימים למלא אחרי הוראות האמנות הרב-צדדיות המפורטות בסעיף 2 לניספח V ולעשות כמיטב יכולתם להיצמד אליהן, ואל הסכמים רב-צדדיים המקלים על שיתוף-פעולה בתחום הגנת זכויות בקניין רוחני.

3. בתחום הקניין הרוחני, הצדדים לא יעניקו זה לאזרחיו של זה יחס פחות
 נוח מזה המוענק מדינה אחרת. כל יתרון, חסד, זכות-יתר או חסינות
 בתחום הקניין הרוחני, הניתנים בעקבות:
- א. הסכמים דו-צדדיים תקפים לגבי צד אחד בעת כניסתו לתוקף של הסכם
 זה, כפי שיובאו לידיעת הצד האחר לכל המאוחר קודם לבניסתו
 לתוקף,
- ב. הסכמים רב-צדדיים קיימים ועתידים, לרבות הסכמים אזוריים על
 אינטגרציה כלכלית, אשר לא כל הצדדים חברים בהם,
 יכול שיהיו פטורים מהתחייבות זו, ובלבד שהדבר לא יהווה הפליה
 שרירותית או בלתי-מוצדקת כלפי אזרחי הצד האחר.
4. שני צדדים או יותר ושאים לכרות הסכמים נוספים מעבר להוראות הסכם זה
 ונספח V, ובלבד שהסכמים כאמור יהיו פתוחים לפני כל יתר הצדדים
 בתנאים דומים לאלו של הצדדים להסכמים אלו ושהיו נכונים להיכנס
 למשא ומתן בתום לב לשם כך.
5. הצדדים מסכימים לבחון הדדית את הגשמת ההוראות על הקניין הרוחני,
 מתוך שאיפה לשפר את למת החגלה ולמנוע או לתקן עיוותי סחר הנגרמים
 בשל רמת ההגנה קיימות על זכויות בקניין הרוחני.
6. מצא צד מן הצדדים כי לא מילא צד אחר אחרי התחייבויותיו בהתאם לסעיף
 זה והנספח לו, ושאי הוא לנקוט באמצעים מתאימים בהתאם לתנאים
 ולנוהלים המפורטים בסעיף 23.
7. הצדדים יסכימו על תנאים נאותים לסיוע טכני לשיתוף-פעולה מצד
 רשויותיהם למטרה זו, הם יתאמו מאמצים עם ארגונים בינלאומיים
 הנוגעים בדבר.

סעיף 16

מילוי התחייבויות

1. הצדדים ינקטו בכל האמצעים הדרושים להשגת יעדי ההסכם למילוי
 התחייבויותיהם על-פיו.
2. דאתה מדינה ממדינות אפס"א כי לא עלה בידי ישראל, או דאתה ישראל כי
 לא עלה בידי מדינה ממדינות אפס"א, למלא אחר התחייבויותיה על-פי
 הסכם זה, הצד הנוגע בדבר ושאי לנקוט באמצעים המתאימים על פי התנאים
 והנוהלים המפורטים בסעיף 23.

סעיף 17

כללי תחרות ההלים על מפעלים

1. האמורים להלן אינם מתיישבים עם פעולתו הנאותה של הסכם זה, במידה שיש בהם כדי לפגוע בסחר שבין מדינה ממדינות אפטי"א לבין ישראל:

א. הסכמים בין מפעלים, החלטות בידי אגודי מפעלים או נוהלים מתוכננים בין מפעלים אשר מטרתם או תוצאתם מניעת תחרות, צמצומה או עיוותה;

ב. ניצול לרעה בידי מפעל או בידי מפעלים בעלי מעמד דומיננטי בשטחי הצדדים כמכלול, או בחלק ניכר מהם.

2. הוראות אלה יחולו גם על פעילויות מפעלים ציבוריים ומפעלים הזוכים מידי הצדדים בזכויות מיוחדות או בלעדיות, במידה שהחלת הוראות אלה אין בה כדי להפריע, להלכה או למעשה, למילוי תפקידיהם הציבוריים המיוחדים להם.

3. ראה צד אחד כי נוהל מסוים אינו מתישב עם סעיף זה, רשאי הוא לנקוט אמצעים מתאימים על-פי תנאי סעיף 23, ובהתאם לנוהלים המפורטים בו.

סעיף 18

סיוע ממלכתי

1. סיוע מוענק בידי צד מסוים או באמצעות משאבים ממלכתיים בדרך המעוותת או מאימת לענות תחרות על-ידי העדפת מפעלים מסוימים או ייצור טובין מסוימים אינו מתישב במידה שיש בו כדי לפגוע בסחר בין מדינה ממדינות אפטי"א לבין ישראל עם פעולתו הנכונה של הסכם זה.

2. נוהלים מנוגדים לס"ק 1 יאמדו על בסיס אמות-המידה מפורטות בניספח VI.

3. הצדדים יבטיחו את שקיפותם של אמצעי סיוע ממלכתיים על-ידי חילופי מידע כאמור בניספח VI. הוועדה המשותפת תאמץ, בתוך שנה מכניסתו לתוקף של ההסכם, את הכללים הדרושים לביצוע ס"ק זה.

4. ראה צד אחד כי נוהל מסוים אינו מתישב עם ס"ק 1, רשאי הוא לנקוט אמצעים נאותים, על-פי תנאי סעיף 23, ובהתאם לנוהלים המפורטים בו.

סעיף 19

מניעת היצף

מצא צד אחד כי קיים היצף בקשרי סחר המונחים על-ידי הסכם זה, רשאי הוא לנקוט אמצעים נאותים כנגד נוהג זה, בהתאם לסעיף VI להסכם הכללי על תעריפים וסחר והסכמים הקשורים לאותו סעיף, על-פי תנאי סעיף 23 ובהתאם לנוהלים המפורטים בו.

סעיף 20

צעדי חירוס לגבי יבוא מוצרים מיוחדים

במקרה שגידול כיבוא מוצר מסוים אשר מוצאו במדינה ממדינות אפס"א או בישראל מתרחש בכמויות או על-פי תנאים המסבים, או העלולים להסב:

א. נזק רציני ליצרנים מכית של מוצרים דומים או מתחרים במישרין בשטח הצד המייבא, או

ב. הפרעות רציניות במגזר כלכלי כלשהו, או קשיים העלולים להביא להרעה ניכרת במצבו הכלכלי של איזור מסוים,

רשאי הצד הנוגע בדבר לנקוט אמצעים נאותים על-פי תנאי סעיף 23, ובהתאם לנוהלים המפורטים בו.

סעיף 21

יצוא חוזר ומחסור חמור

מקום שכיבוד הוראות סעיפים 6 ו-7 מביא ל:

א. יצוא חוזר לארץ שלישית אשר כלפיה מחיל הצד המייבא, לגבי המוצרים הנוגעים בדבר, מגבלות יצוא כמותיות, מסי ויצוא או אמצעים או היטלים בעלי תוצאה דומה; או

ב. מחסור חמור, או איום במחסור כאמור, במוצר חיוני לצד המייבא, ומקום שחצבים המאוזכרים לעיל מעוררים או עלולים לעורר קשיים חמורים עבור הצד המייבא, רשאי אותו צד לנקוט אמצעים נאותים על-פי תנאי סעיף 23, ובהתאם לנוהלים בו.

סעיף 22

קשיים במאזן תשלומים

1. א. כל צד להסכם רשאי להנהיג זמנית אמצעי חירוס כסחר, מקום שהוא מאוים על-ידי מצב חמור של מאזן תשלומים, או סובל משכחה. אולם צד כאמור רשאי לאכוף זמנית אמצעי חירוס כאמור רק כדי לספק לאמצעי התאמה מאקרו-כלכליים את הזמן הדרוש לתיקון מאזן התשלומים שלו. אמצעי חירוס זמניים כסחר שבחיתר ס"ק זה לא ישמשו להגנה על תעשיות או מגזרים פרטיים.

ב. על מצב חמור של מאזן תשלומים יכולים להצביע אחד או יותר מהאמורים להלן: הרעה ניכרת בסחר ובמצב החשבון השוטף, לחץ משמעותי על שער חליפין, או ירידה ניכר בעתודות נטו, כפי שהיא משתקפת בירידת העתודות או בגידול החוב לטווח קצר.

2. אמצעי חירום זמניים בסחר המותרים על-פי ס"ק 1 הס':
- א. היטל נוסף על יצוא בצורת מסי יבוא;
 - ב. פיקדון יבוא; או
 - ג. מגבלות כמותיות.
3. א. כל אימת שמעשי, יעדיפו הצדדים את השימוש באמצעים זמניים כמפורט בפסקאות 2 (א) ו-1 (ב). מגבלות כמותיות יוטלו מקום שאמצעים על-פי הפסקאות האמורות אינם מתאימים באשר להשפעתם על מאזן התשלומים.
- ב. כל אימת שמעשי, יימנעו הצדדים מלהפעיל יותר מאמצעי אחד מבין אלה המפורטים בס"ק 2 לגבי מוצר יחיד באותו זמן.
4. אמצעי חירום זמני בסחר מופעל על-פי ס"ק 1 יכול להישאר בתוקף במשך תקופה שאינה עולה על 150 יום, זולת אם תוארך על-ידי גוף תחיקתי מתאים של הצד הנוגע בדבר לתקופה נוספת של 150 יום. מגבלות כמותיות ניתן להאריך פעם אחת בלבד לתקופה נוספת של 150 יום.
5. אמצעי חירום בסחר הנוקטים על-פי ס"ק 1 יותאמו, באשר לאורך זמנם והשפעתם, לדרגת החומרה בבעיית מאזן התשלומים שבה נתון הצד הסחיל את האמצעים, ויותר בהדרגה כד כבד עם שיפורים במאזן התשלומים של אותו צד.
6. בהנהיגם אמצעי חירום זמניים בסחר, יעניקו הצדדים יחס לא פחות נוח ליצוא אשר מוצאו אצל כל צד אחר מאשר ליבוא אשר מוצאו בארצות שלישיות, ולא יפגע ברווחים היחסיים, המגיעים, בהתאם להסכם, לצד האחר.
7. צעדי חירום זמניים בסחר כמפורט בפסקאות 2 (א) ו-1 (ב) יינקטו לגבי כלל היבוא, למעט סוגי יבוא אשר מניעתם עשויה לשפר את יעילות האמצעים בהתאם למגמות המובאות בס"ק 1.
8. הנהגת אמצעים להגבלת הסחר כנקבע בס"ק 1 תהא כפופה לנוהלים שבסעיף 23, ס"ק 2 עד 6, במטרה לשקול, בין היתר, אמצעים כלכליים אחרים, העשויים להינקט כדי לטפל בבעיות של מאזן התשלומים, כדי לאפשר את סילוקם בהקדם של אמצעי חירום זמניים בסחר. הגברה משמעותית של אמצעי חירום יכולה להיות טיבה להתייעצויות בין הצדדים. מובן הוא כי הודעת התראה מטעמים של מאזן תשלומים תימסר ככלל בהתאם לס"ק 6 לסעיף 23.

סעיף 23

נוהל ליישום אמצעי הגנה

1. בטרם יתחילו בנוהל ליישום אמצעי הגנה כמפורט בסעיף זה, ישתדלו הצדדים לפתור מחלוקות ביניהם בהתייעצויות ישירות ביניהם, וליידע את יתר הצדדים.

2. כלי לגרוע מס"ק 6 לסעיף זה, צד השוקל לנקוט אמצעי הגנה יודיע על כך בהקדם ליתר הצדדים ולוועדה המשותפת, ויספק כל מידע הנוגע לעניין. התייעצויות בין הצדדים יתקיימו ללא זיכוי בוועדה המשותפת במטרה למצוא פתרון המניח את הדעת.

3. א. באשר לסעיפים 17 ו-18, הצדדים תנוגעים בדבר יתנו לוועדה המשותפת את כל הסיוע הדרוש כדי לבחון את המקרה, ומקום שמתאים, כדי לבטל את הנוהג השנוי במחלוקת. לא עלה בידי הצד הנדון לשים קץ לנוהג השנוי במחלוקת בתוך פרק הזמן שנקבע על-ידי הוועדה המשותפת, או לא השכילה הוועדה המשותפת להגיע להסכם בתוך שלושה חודשים מהגשת העניין לטיפול, רשאי הצד הנוגע בדבר לאמץ אמצעים נאותים כדי לטפל בקשיים הנובעים מן הנוהג הנדון.

ב. באשר לסעיפים 19, 20, 21, 22, וכן סעיף 3 לנספח II, תבדוק הוועדה המשותפת את המצב ורשאית היא לקבל כל החלטה שתידרש כדי לשים קץ לקשיים שעליהם הודיע הצד הנוגע בדבר. לא נתקבלה החלטה כאמור בתוך שלושים יום מהגשת העניין לוועדה המשותפת, רשאי הצד הנוגע בדבר לאמץ אמצעים כנדרש לתיקון המצב.

ג. באשר לסעיף 16, הצד הנוגע בדבר רשאי לנקוט אמצעים נאותים לאחר תום ההתייעצויות בוועדה המשותפת, או משולפן שלושה חודשים מתאריך ההודעה.

4. אמצעי ההגנה הננקטים יובאו לאלתר לידיעת הצדדים ולידיעת הוועדה המשותפת. הם יהיו מוגבלים באשר להיקפם ולמשך זמנם אך ורק לדרוש כדי לתקן את המצב אשר בעטיו יושמו, ולא יחרגו מן הנזק שנגרם על-ידי הנוהג או הקושי הנדון. תינתן קדימות לאמצעים אשר הפרעתם לפעולת ההסכם היא הקטנה ביותר. אמצעים הננקטים על-ידי ישראל נגד מעשה או מחדל של מדינה ממדינות אפ"א לא יהיה בהם כדי להשפיע אלא על הסחר עם אותה מדינה בלבד.

5. אמצעי ההגנה הננקטים יהיו נושא להתייעצויות סדירות בוועדה המשותפת, במטרה להנמישם, להחליפם או לבטלם בהקדם האפשרי.

6. מקום שנסיבות החורגות מן הרגיל, הסחייבות פעולה מיידית, אינן מאפשרות בחינה מוקדמת, יהא הצד הנוגע בדבר רשאי, במקרים המפורטים בסעיפים 18, 19, 20, 21 ו-22, לישם ללא זיכוי את אמצעי הזחירות הנדרשים בהכרח לתיקון המצב, ואותם בלבד. הודעה על אמצעים אלה תינתן בהקדם והתייעצויות יתקיימו בוועדה המשותפת בהקדם האפשרי.

סעיף 24

אמצעי חירום

אין בהסכם זה כדי למנוע מדינה שהיא צד בו מנקוט אמצעים הדלושים בעיניה:

- א. כדי למנוע חשיפת מידע במנוגד לאינטרס הבטחוני החיוני שלה;
- ב. לשמירת האינטרס הבטחוני החיוני שלה, או למילוי התחייבויותיה הבינלאומיות, או למדיניותה הלאומית.
 1. בנוגע לסחר בנשק, תחמושת ואביזרי מלחמה, ולסחר בטובין, חומרים ושירותים המבוצע במישורין או בעקיפין במטרה לספק ציוד לגוף צבאי; או
 2. בנוגע לאי-הפצתו של נשק ביולוגי וכימי, נשק אטומי או מתקני נפץ גרעיניים אחרים; או
 3. בעתות מלחמה או בעת משבר בינלאומי רציני אחר.

סעיף 25

אי-הפליה

בתחומים המכוסים על-ידי הסכם זה:

- א. הסדרים מיושמים בידי ישראל לגבי מדינות אפטי"א לא יהא בהם כדי לגרום להפליה בין מדינות אלה, אזרחיהן, חברותיהן או פירמות שלהן;
- ב. הסדרים מיושמים בידי מדינות אפטי"א לגבי ישראל לא יהא בהם כדי לגרום להפליה בין אזרחי ישראל, חברותיה או פירמות שלה.

סעיף 26

כינון ועדה משותפת

1. מוקמת בזה ועדה משותפת, אשר כל צד ייוצג בה, ועדה זו תהא אחראית לניהול ההסכם ותכתיח את ביצועו כיאות.

2. לצורך ביצוע הסכם כיאות, יהליפו הצדדים לו מידע, וכן, לדרישת צד כלשהו, יקיימו התייעצויות במסגרת הוועדה המשותפת. הוועדה המשותפת תבחן את האפשרות להסיר מכשולים נוספים בפני סחר שבין מדינות אפ"א וישראל.

3. הוועדה המשותפת רשאית, על-פי התנאים המפורטים בס"ק 3 לסעיף 27, לקבל החלטות במקרים המכוסים על-ידי הסכם זה. אשר לעניינים אחרים, רשאית הוועדה המשותפת להמליץ המלצות.

סעיף 27

נוהלי הוועדה המשותפת

1. לצורך ביצוע הסכם זה כיאות תתכנס הוועדה המשותפת ברמת ייצוג הולמת כל אימת שדרוש, ולפחות אחת לשנה. כל צד ושאי לדרוש כי יקוים מפגש.
2. הוועדה תפעל על-פי הסכמה פה אחד.
3. קיבל נציגו של צד בהסכם בוועדה המשותפת החלטה בכפוף למילוי דרישות חוקתיות או תחיקתיות, תיכנס ההחלטה לתוקף, אם לא צויין בה תאריך מאוחר יותר, ביום ההודעה על הסרת ההסתייגות.
4. לצורך הסכם זה תאמץ הוועדה המשותפת כללי נוהל משלה, אשר יכללו, בין השאר, הוראות לכינוס מפגשים ולקביעת יושב-ראש ומשך כהונתו.
5. הוועדה המשותפת רשאית להחליט על הקמת ועדות משנה וקבוצות עבודה ככל שיראה לה נחוץ לסייע לה בביצוע תפקידיה.

סעיף 28

סעיף התפתחותי

1. מקום שצד בהסכם סבור כי יהיה זה מועיל לאינטרסים של כלכלת הצדדים לפתח את הקשרים שהונחו בהסכם על-ידי הרחבתם לתחומים שאינם מכוסים על-ידי ההסכם, הוא יגיש בקשה מנומקת לעיון הצדדים. הצדדים רשאים להורות לוועדה המשותפת לבדוק בקשה זו, ומקום שמתאים, להגיש להם את המלצותיה בנדון.
2. הסכמים הנובעים מנוהל המאוזכר בס"ק 1 יהיו כפוף לאשרור או אישור בידי הצדדים בהתאם להליכיהם.

סעיף 29

שירותים והשקעות

1. הצדדים מכירים בחשיבותם הגוברת של תחומים מסויימים, כגון שירותים והשקעות. במאמצייהם להעמיק ולהרחיב בהדרגה את שיתוף-הפעולה ביניהם, הם יפעלו במשותף להשגת ליברליזציה בשלבים ולפתיחה הדדית של שווקים לשם השקעות וסחר בשירותים, תוך התחשבות בעבודת גאט"ט (GATT) הנוגעת בדבר. הם ישתדלו להעניק יחס לא פחות נוח מזה המוענק בשטחיהם למפעילים ומבית ומחוצ, בתנאי שיקויים איזון של זכויות וחובות בין הצדדים.

2. הדרכים לשיתוף-פעולה זה יסוכמו במשא ומתן ביועדה המשותפת. הסדרים הנגבעים מכך יהיו כפופים, מקום שדרוש, לאשרור או לאישור הצדדים בהתאם להליכיהם וייושמו במסגרת הסכם זה.

סעיף 30

פרוטוקולים ונספחים

פרוטוקולים ונספחים הנלווים להסכם זה הינם חלק בלתי-נפרד ממנו. הוועדה המשותפת רשאית להחליט לערוך תיקונים בפרוטוקולים ובנספחים.

סעיף 31

איגודי מכס, איזורי סחר חופשי וסחר גבולין

אין בהסכם זה כדי למנוע את קיומם של איגודי מכס או את כינונם, איזורי סחר חופשי, או הסדרים לסחר גבולין, ובלבד שאלה לא ישפיעו באופן שלילי על מהלך הסחר הרגיל, ובפרט על הוראות הנוגעות לכללי מקור הקבועות בהסכם זה.

סעיף 32

תחולה טריטוריאלית

הסכם זה יחול על שטחי הצדדים.

סעיף 33

כניסה לתוקף

1. הסכם זה יכנס לתוקף ב-1 בינואר 1993, לגבי אותן מדינות החתומות עליו שהפקידו, עד למועד האמור, את מסמכי האשרור או הקיבול שלהן אצל הנפקד, ובלבד שישראל נמנית עם המדינות אשר הפקידו את מסמכי האשרור או הקיבול שלהן.
2. לגבי מדינה החתומה על ההסכם, המפקידה את מסמך האשרור או הקיבול שלה אחרי ה-1 בינואר 1993, יכנס הסכם זה לתוקף ביום הראשון לחודש השני שלאחר הפקדת מסמכה, ובלבד שישראל נמנית עם המדינות אשר הפקידו את מסמכי האשרור או הקיבול שלהן.
3. מדינה החתומה על ההסכם, זה רשאית, עוד בעת החתימה, להצהיר כי בשלב ראשון תחיל את ההסכם באופן ארעי, אם ההסכם אינו יכול להכנס לתוקף לגבי אותה מדינה ב-1 בינואר 1993, ובלבד שתהסכם יכנס לתוקף לגבי ישראל.

סעיף 34

תיקונים

תיקונים להסכם זה זולת אלה המאזכרים בסעיף 30, המאזכרים על-ידי הוועדה המשותפת, יוגשו לצדדים לשם אשרור או קיבול, ויכנסו לתוקף לאחר אשרור או קיבול בידי כל הצדדים. מסמכי האשרור או הקיבול יופקדו אצל הנפקד.

סעיף 35

הצטרפות

1. כל מדינה החברה באיגוד האירופי לסחר חופשי רשאית להצטרף להסכם זה, ובלבד שהוועדה המשותפת תחליט לאשר את הצטרפותה, בתנאים שיבואו ידי ביטוי בהחלטה כאמור. מסמך הצטרפות יופקד אצל הנפקד.
2. לגבי מדינה מצטרפת, יכנס ההסכם לתוקף ביום הראשון לחודש השלישי שלאחר הפקדת מסמך הצטרפותה.